

Олександр НЕДОВІС – поет, прозаїк, педагог. Член Полтавської спілки літераторів, голова культурно-мистецької спілки Гадяцького краю, редактор літературно-краєзнавчого альманаху “Мистецьке гроно”.

Народився 12 листопада 1962 року в с. Красна Лука Гадяцького району на Полтавщині. Закінчив фізико-математичний факультет Полтавського державного педагогічного інституту імені В. Г. Короленка (1985). Працював учителем фізики й математики у Великобудяцькій, Римарівській середніх школах Гадяцького району, нині – у рідній Краснолуцькій ЗОШ.

Вірші пише від юних літ. Дебютував 1980 року в гадяцькій районній газеті, 1981 року презентував свої твори на зібранні літературної студії “Заспів” при тодішньому педінституті. Друкувався в районній, обласній та всеукраїнській періодиці, альманахах “Криниця” та “Рідний край”.

Автор поетичних збірок “Під світлом надії” (1993), “Не можу сказати «прощай»” (1994), “Пізній сонях” (1997), “Вишнева заметіль” (2003), “Благослови, душе моя, Любов” (2007), “Веде душа за-

бутими стежками” (2007), фольклорного пісенника “Понад Ґрунню пісня лине” (2004); укладач хрестоматії “Лесині джерела. Література рідного краю” (2005). Творчо співпрацює з композиторами В. Близнюком, С. Авдєєвим, В. Бондаренко, В. Охріменком, П. Бойко, є автором текстів низки пісень.

СЛОВО

*М. І. Степаненкові,
цифрному шанувальнику рідного слова*

Я син землі, я в світ прийшов від Слова.
Сплелись в мені всі пагони життя.
Я син землі, де солов’їна мова,
Мов на манишці мамине життя.

Я словом пісню вишию, мов долю,
Пущу над світом відсвіти земні.
Воно мені – як жайворонки полю,
Воно – народу перла неземні.

Воно в мені то плаче, то сміється,
Воно в мені стобоями болить,
Воно дитинно над купіллю в’ється
Й козацьким кличем з вічності бринить.
Воно – як сіль, воно – життя основа,
Що щемно душу й серце зігрива.

Народ живе, бо він частинка слова:
Народу безсловесного нема.

Плакаймо ж, браття, нашу калинову,
Ніщо в житті не вічне без турбот!
Тож доки є мого народу мова,
Допоки й ми існуєм як народ!

ДУМА ПРО СЕЛО

*Не забудьте приїхати в село...
О. Недовіс*

Ще тихенько місяць
сипле зорі в м’яти,
Ще на чорнобривцях
перлами роса,
Та мов ніж у серце:
“Продається хата”.
Й не розчув відлуння:
“Хата чи душа?”

І завмер на місці,
   й нічого сказати.
 Як же можна все так
   перекреслить вмиль?
 Тут когось на світ цей
   народила мати,
 Тільки ж чомусь серце
   в когось не болить?
 Зойкнула тужливо
   хвірточка старенька,
 Обізвавсь колодязь
   скрипом журавля.
 І верба плакуча,
   мов літами ненька,
 Над густим барвінком
   смуток розганя.
 І спливла тривога
   давня в сьогодніня,
 І пекучим бодем
   душу пройняла:
 “Хто в весняну землю
   завтра вкине зерня,
 Як нема для кого,
   як нема села?”
 “Продається хата”...
   Все, здається, просто...
 Просто, якщо “хата”,
   гірше, як “хати”.
 Гірше, якщо стелить
   жовтим падолистом
 Й замітає осінь
   пусткою двори.
 Де ж ви загубились,
   лицарі державні?
 Чом криниці ваші
   вкрили бур’яни?
 Чом забулись вами
   наші ниви славні?
 Ви чиї, згадайте,
   доньки і сини?
 Скільки ви стоптали
   тих стежок від хати,
 Скільки вас лелека
   виглядав з гнізда,
 Скільки вчив вас батько
   навесні орати,
 Й як чекала мати
   вашого листа?!
 А тепер забулась
   ця земля родима,
 Й батькова колиска
   в сполин не верта...
 І зоріє хата
   вікнами-очима,
 І у землю тихо
   в самоті вроста.

І кому співають
   солов’ї у вечір?!
 Більшає лиш цвинтар,
   і не стало свят,
 Бо в пусті хатини
   крилонька лелечі
 Вже нести не будуть
   голосних малят.
 Зупиніться ж, прошу,
   ще не все прожито.
 Ще до вас голосить
   із колін село,
 Ще земля дарує
   вам пшеницю й жито,
 Значить, ще не все в нас
   прахом попливло.
 Значить, буде свято,
   значить, святу бути.
 Значить, буде пісня,
   мов вода з весла.
 Лиш не дайте рідне
   ви село забути,
 Не прожить вам в місті
   й в світі без села.
 Без калини й м’яти,
   без барвінку в літі,
 Без садів вишневих
   й пісні солов’я.
 Як немає плоду
   на землі без цвіту,
 Так нема України,
   браття, без села!

БАТЬКОВА КОЛИСКА

Мов дитинства розгорнута книжка,
 В сни приходить і вабить мене
 В рідній хаті маленька колиска –
 Моє місце найперше земне.

Її батько колись вечорами
 Майстрував, натомившись із дня.
 Сонцем сяяли очі у мами,
 І раділа маленька рідня.

Майстрував із верби та калини,
 Щоб легка і співуча була,
 Щоб з цієї малої хатини
 З роду в рід вона пісню несла.

З її теплою лона світами
 Потяглися життєві стежки,
 Над якими дощами й громами
 Пролітають удалеч роки.

А вона з роду в рід без упину
 Колиса за дитятком дитя,
 Передавши знов доньці чи сину
 Естафету одвічну життя.

Хай сплітається літ моїх низка!
 Хай лягає тихцем на плече!
 Гріє серцем маленька колиска
 Й тихим спогадом душу пече.

БАТЬКІВСЬКА ПІСНЯ

Останнім промінням натомлена днина
 Торкнулась легенько села,
 Де квітне у синь білосніжно калина,
 Черкаючи рос і тепла.

Щемкі, і чарівні, й пісенно-знайомі
 Злетіли у тишу рядки:
 Під струни душі в нашім рідному домі
 Співають на щастя батьки.

Хоч батькові скроні у сивому цвіті,
 Хоч в мами у косах – зима,
 Та лине знов пісня, мов хвиля по житі,
 І спогадом серце пройма.

Й несуть мене мрії, мов крила лелечі,
 Гортаючи роки і дні.
 І пахне любистком і м'ятою вечір,
 І пахне дитинство мені.

Й зникають кудись мої болі й печалі,
 Спакнувши тихцем в спориші,
 Й розвеснено квітнуть під вікнами далі,
 Бентежачи струни душі.

А пісня злітає і в'ється між віттям,
 Велична така і проста,
 Лягає на спомин схвильованим дітям
 Й онуків теплом огорта...

...На голос її поспішаймо без втоми
 Й вслухаймось в чарівні рядки,
 Допоки ще нам в нашім рідному домі
 Співають на щастя батьки.

ДІДОВА ЛЮБОВ

В діда зроду онуків в житті не було.
 Та і звідки їм бути – і діток немає.
 За літами літа, і життя відцвіло,
 Й листопадом вже осінь до віч заглядає.

Ну не склалась, і все, ця стежина в житті.
 Відцвіли чебреці самотою степами.

Ну не стрілась йому та любов на путі
 І у серце його не влетіла вітрами.

Як її малював він у мріях своїх,
 Як її виглядав в зорепадові ночі,
 Як для неї весну закликав на поріг,
 Як чекав і зорів, та... втомилися очі.

А вона не прийшла... Залишилась у снах,
 В недоспіваній пісні, в немовленім слові.
 І журливо печаль зацвіла ув очах,
 І тужливо струна забриніла у мові.

І як сонце лягає у тишу дібров,
 Що так пахнуть чомусь п'янкуватого-медово,
 Дід онукам чужим знов дарує любов,
 Заховавши журбу у сопілчине слово.

І несе їм у душі щасливо-земні
 Незакохане серце, незболену ласку.
 І співають вітри їм весняні пісні,
 Мов забуту із юності дідову казку.

Та лиш вечір помітить й відчує шока,
 Й засоромиться зніжено спомином ружа,
 Як тихенько стряхне загрубіла рука
 Чи печаль, чи сльозу з посивілого вуса.

МОНОЛОГ СКРИПКИ

(чи душі перед земним життям)

В мене тіло святе, мені Майстер Сам
 викохав струни
 І напнув, щоб бриніли і наповнили
 щастям життя.
 В мене тіло святе і безгрішною свіжістю юне,
 Ще чека Скрипала, наче хвиля чека вітерця.

Я в оркестри земні, сподіваюсь, впишусь,
 мов у вічність,
 Хоч немало вже нас, відчуваю, розтало
 в пітьмі,
 Тільки манить мене голубої планети
 величність,
 Де складають пісні в буйнотрав'ї хмільні
 солов'ї.

Я зіграю свій вальс, вже для мене
 написано вірші,
 Час гортає сценарій, і Книга нотує дебют.
 Роль це тільки моя, і її не зіграють так інші,
 І нікому другому, я вірю, її не дадуть.

Я в вогні не згорю, не залишусь, як попіл,
 планеті,
 Хоч згорають допіру велично святі імена.

В мене крила міцні, в мене віщії струни поетів
Я одна в своїм роді, повірте мені, я – одна.

Не спиняйте мене, я до пісні з вітрами
полину.

І розкриються вмить голубі небеса далини...
... Першим криком дитя пробудило
напружену днину,

І всміхнулась Земля, й доторкнувся
Скрипаль до струни.

БЛАГОСЛОВИ, ДУШЕ МОЯ, ЛЮБОВ!

Благослови, душе моя, Любов!
Без неї я – суха билинка в полі,
Без неї мій не виплесне вогонь,
Без неї світ холодне у неволі.

Благослови на будень і свята
Зорять з любов'ю і засіять ниву.
Благослови мій шлях через літа,
Через дощів не виплакану зливу.

Благослови, душе моя, пісні,
Написані з любов'ю для Любові.
Благослови і радісні, й сумні.
Я в них живу у буківці і слові.

Я в них щодня іду через життя,
Я в них сміюсь, радію і ридаю.
У них тепло, й полинне каяття,
І стиглий цвіт весняного розмаю.

Спинися, мить! Дай силу відчуттям!
Вплелась барвінком пісня в мою долю
І повнить світ бентежним цвітом гам,
І рветься серце втомлене на волю...

Шуміть, вітри, січіть, морози, знов!
Злетіла пісня в тиші над світами...
Благослови ж, душе моя, Любов,
Святу Любов у нас і поміж нами.

ЛІРИЧНЕ

Я Вас любитиму так просто,
Одну в житті, одну навек.
Вас так любить ніхто не зможе,
Повірте, жоден чоловік.

Я Вас любитиму, як пісню,
Що щемно в душу запада.
Я Вас любитиму довічно,
Моя чарівна і проста.

Я Вас любитиму щомиті
В думках, у снах і наяву,
Бо Ваша посмішка чарівна
Мою освячує журу.

Я Вас любитиму, повірте.
Пустіть у серце без жалю.
Можливо, я прийшов у світ цей,
Щоб Вам промовити “люблю”.

* * *

Я дивлюсь на “Джоконду” да Вінчі,
Що пройшла крізь віки до нас,
Я дивлюсь, і пишу Вам вірші,
І читаю тихцем для вас.

В них – чарівні любові віти,
В них усе, що було і є.
В них для Вас зацвітають квіти.
В них чуття неземне моє.

А “Джоконда” всміхнулась знову –
Заясніло в душі мені.
І, вловивши цю мить чудову,
Я несучу Вам свої пісні.

Щоб сказати Вам в цім сторіччі,
Поцілунком спинивши час:
“Малював “Мону Лізу” да Вінчі,
Бо тоді не було ще Вас”.

* * *

Не плачте, жінко! Осінь золота
П'янокх плодів несе хмільне причастя!
Не плачте, жінко! Ще цвітуть літа,
І наша зустріч – це не зустріч – щастя.

Багрянцем день по вітру проплива,
Торка щоки вечірня прохолода,
Й любов в душі піснями ожива,
І губить настрої втомлений природа.

А ніч склада Вам вірші і пісні,
А день несе романси і сонети.
Й бринять слова любові золоті,
Які для Вас залишили поети.

Спішіть же в осінь. Знову, знов і знов!
Вітрам спинити мрії вже не вдасться,
Бо Ви багатші стали на любов,
Бо наша зустріч – це не зустріч – щастя!

